

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 04.10.2006, sp. zn. 5 Tdo 1124/2006

Číslo:

Právní věta:

Soud:

Datum rozhodnutí: 01.01.1970

Spisová značka:

Číslo rozhodnutí:

Číslo sešitu:

Typ rozhodnutí:

Hesla: Dovolání, Odvolání, Podvod úvěrový, Pokus trestného činu

Předpisy: 141/1961 Sb. § 254 odst. 1

§ 250b odst. 1

§ 254 odst. 2

§ 265i 140/1961 Sb. § 8 odst. 3 písm. a)

Druh:

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 38

I. I když odvolací soud k odvolání obviněného nesprávně přezkoumal napadený rozsudek pouze ve výroku o trestu, ačkoli odvolací námitky obviněného se týkaly i výroku o vině, Nejvyšší soud není takovým postupem odvolacího soudu vázán, a proto dovolání obviněného směřující i proti výroku o vině je přípustné.

II. Dobrovolné upuštění od pokusu trestného činu úvěrového podvodu podle § 8 odst. 1 a § 250b odst. 1 tr. zák. je vyloučeno nejen za předpokladu, že pachatel zanechal dalšího jednání až po výslovném projevu poškozeného, který dal pachateli najevo odhalení jeho podvodného jednání, ale i tehdy, jestliže tak pachatel učinil poté, co ho poškozený upozornil na pochybnosti o správnosti předložených údajů v žádosti o poskytnutí úvěru, o jejichž nepravdivosti pachatel věděl.

(Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. 10. 2006, sp. zn. [5 Tdo 1124/2006](#))

Nejvyšší soud odmítl dovolání podané obviněným P. S. proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 13. 4. 2006, sp. zn. 61 To 138/2006, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Obvodního soudu pro Prahu 1 pod sp. zn. 4 T 69/2005.

Z odůvodnění:

Rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 4. 1. 2006, sp. zn. 4 T 69/2005, byl obviněný P. S. uznán vinným trestnými činy úvěrového podvodu podle § 250b odst. 1, odst. 4 písm. b) tr. zák., dílem

dokonaným, dílem ve stadiu pokusu podle § 8 odst. 1 tr. zák., podvodu podle § 250 odst. 1, 2 tr. zák., zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění podle § 125 odst. 2 tr. zák., padělání a pozměňování veřejné listiny podle § 176 odst. 1, 2 tr. zák. a poškozování cizích práv podle § 209 odst. 1 tr. zák. Za tuto trestnou činnost mu byl podle § 250b odst. 4 tr. zák. a § 35 odst. 2 tr. zák. uložen souhrnný trest odnětí svobody v trvání 6 let, pro jehož výkon byl podle § 39a odst. 2 písm. c) tr. zák. zařazen do věznice s ostrahou. Podle § 35 odst. 2 tr. zák. byl současně zrušen výrok o trestu z rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 28. 7. 2005, sp. zn. 6 T 63/2005, ve spojení s rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 27. 9. 2005, sp. zn. 6 To 399/2005, jakož i všechna další rozhodnutí na zrušený výrok obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. bylo rozhodnuto o náhradě škody.

Městský soud v Praze na podkladě odvolání státního zástupce rozhodl rozsudkem ze dne 13. 4. 2006, sp. zn. 61 To 138/2006, jímž podle § 258 odst. 1 písm. d), odst. 2 tr. ř. zrušil napadený rozsudek soudu prvního stupně ve výroku o trestu a podle § 259 odst. 3 tr. ř. nově rozhodl tak, že podle § 250b odst. 4 tr. zák. a § 35 odst. 2 tr. zák. uložil obviněnému P. S. souhrnný trest odnětí svobody v trvání 6 let, pro jehož výkon byl podle § 39a odst. 2 písm. c) tr. zák. zařazen do věznice s ostrahou. Podle § 35 odst. 2 tr. zák. byl současně zrušen výrok o trestu z trestního příkazu Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 14. 11. 2005, sp. zn. 5 T 135/2005, který byl obviněnému doručen dne 21. 12. 2005 a nabyl právní moci 30. 12. 2005, jakož i všechna další rozhodnutí na zrušený výrok obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 256 tr. ř. bylo současně zamítnuto odvolání obviněného jako nedůvodné.

Citovaný rozsudek Městského soudu v Praze napadl obviněný P. S. dovoláním podaným prostřednictvím obhájce z důvodu uvedeného v ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., tedy že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo na jiném nesprávném hmotně právním posouzení. Dovolatel zaměřil své dovolání jak proti výroku o vině, tak i proti výroku o trestu. Namítl, že soudy neuvěřily jeho tvrzení, podle něhož trestnou činnost nemohl páchat sám, přičemž později byl k pokračování v trestné činnosti donucen další osobou. Trest odnětí svobody v trvání 6 let obviněný považuje za nepřiměřeně přísný, neboť trestní sazbou v rozmezí od 2 do 8 let byl ohrožen pouze za jeden skutek, spočívající toliko v pokusu trestného činu, a nikoli za ostatní skutky, kterými byl uznán vinným. Navíc v tomto jediném případě podle názoru obviněného dobrovolně upustil od dokonání trestného činu úvěrového podvodu, a to dříve než jej banka upozornila na své podezření o podvodném jednání. V další části svého dovolání obviněný poukázal na ustanovení § 3 odst. 1 tr. zák., z něhož vyplývá, že je nutné přihlížet ke všem okolnostem případu, které mají vliv na nebezpečnost činu pro společnost, včetně následku. Z těchto důvodů navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil napadené rozhodnutí, jakož i rozsudek soudu prvního stupně, a aby vrátil věc Obvodnímu soudu pro Prahu 1 k novému projednání a rozhodnutí.

Nejvyšší státní zástupkyně se vyjádřila k dovolání obviněného P. S. prostřednictvím státní zástupkyně činné u Nejvyššího státního zastupitelství. Podle jejího názoru se v řízení u soudu druhého stupně nerozhodovalo o vině, ale pouze o trestu, a navíc dovolací námitky nelze považovat za kvalifikované z pohledu žádného dovolacího důvodu. Proto navrhla, aby Nejvyšší soud odmítl podané dovolání, a to v části týkající se výroku o trestu podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. ř., tudíž jako podané z jiného důvodu, a v části týkající se výroku o vině jako nepřipustné podle § 265i odst. 1 písm. a) tr. ř.

Nejvyšší soud dospěl mimo jiné k následujícím závěrům.

Jedinými námitkami, které odpovídají dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. i z obsahového hlediska, jsou tvrzení obviněného P. S., podle kterých dobrovolně upustil od dokonání trestného činu úvěrového podvodu podle § 250b odst. 1, 4 tr. zák. a podle nichž nebylo ve smyslu § 3 odst. 1 tr. zák. správné posouzení společenské nebezpečnosti téhož činu. Na tomto místě je vhodné uvést, že obdobné námitky obviněný uplatnil již ve svém odvolání. Soud druhého stupně však opomenul význam těchto výhrad obviněného, které evidentně směřovaly proti výroku o vině obsaženému v rozsudku soudu prvního stupně, a odvolací námitky nesprávně vyhodnotil tak, že směřovaly toliko proti výroku o trestu. Nejvyšší soud však není vázán rozsahem přezkumu, který

provedl odvolací soud, nýbrž je povinen sám posoudit odvolání obviněného z hlediska jeho obsahu a vyhodnotit rozsah přezkumné povinnosti soudu druhého stupně. Jestliže tento soud v rozporu s podaným odvoláním nesprávně přezkoumal pouze výrok o trestu, ačkoli námitky obviněného se týkaly i výroku o vině, není Nejvyšší soud takovým postupem odvolacího soudu vázán. Podané dovolání obviněného tedy není nepřípustné, a to ani v části, v níž je takto navrhovala posoudit státní zástupkyně Nejvyššího státního zastupitelství. Je nutné konstatovat, že formulace dovolacích námitek obviněným je poněkud zavádějící v tom smyslu, že přehledným způsobem nerozlišuje vady, jež vytkl výroku o vině a výroku o trestu, avšak stručné konstatování, podle něhož sám dobrovolně upustil od dokonání pokusu trestného činu úvěrového podvodu, je nutné považovat za hmotně právní námitku proti výroku o vině, stejně jako výhrady obviněného týkající se stupně nebezpečnosti činu pro společnost. Nejvyšší soud však obě tyto námitky posoudil jako zjevně neopodstatněné.

Pokud by v posuzovaném případě obviněný P. S. dobrovolně upustil od svého podvodného počínání při vyjednávání úvěrů a odstranil nebezpečí vzniku majetkové újmy u subjektů, s kterými vyjednával, nebylo by jeho počínání trestným činem. Dobrovolnost upuštění od pokusu je dána jen tehdy, jestliže pachatel ví, že mu nic nebrání dokonat trestnou činnost, ani mu nehrozí žádné nebezpečí, tedy předpokládá, že jeho trestná činnost je uskutečnitelná, a přesto se rozhodne od dokonání upustit. Tento názor zastává i dosavadní právní praxe, podle níž v případě, jestliže obviněný při jednání s bankou doložil žádost o poskytnutí úvěru ve výši odpovídající značné škodě nepravdivým potvrzením o svých příjmech ze zaměstnání, spáchal pokus trestného činu úvěrového podvodu podle § 8 odst. 1 a § 250b odst. 1, odst. 4 písm. b) tr. zák., nebyl-li mu úvěr ještě vyplacen. O zánik trestnosti tohoto pokusu trestného činu ve smyslu § 8 odst. 3 písm. a) tr. zák. nejde, pokud obviněný svou žádost o úvěr vzal zpět až na podkladě sdělení banky, že předložené potvrzení o příjmech bude ověřovat u zaměstnavatele obviněného (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 15. 12. 2004, sp. zn. 8 Tdo 1374/2004, publikované pod č. T 768. v sešitu 13 Souboru trestních rozhodnutí Nejvyššího soudu vydávaného Nakladatelstvím C. H. Beck, Praha 2005).

Nejvyšší soud vzal v úvahu skutkový stav věci, jak vyplývá z rozhodnutí soudů nižších stupňů, a dospěl k závěru, že námitka obviněného P. S., podle které sám upustil od dokonání trestného činu úvěrového podvodu spáchaného v pobočce Č. h. b., a. s., není důvodná. Podkladem odsuzujícího výroku o vině v této části se stalo zjištění, že obviněný se v pobočce Č. h. b., a. s., pokusil vylákat hypoteční úvěr ve výši 3 846 000 Kč, přičemž se prokazoval padělaným občanským průkazem znějícím na jméno Z. B. a předložil bance padělaný odhad ceny nemovitosti a návrh kupní ceny na nemovitost, avšak smlouva nebyla uzavřena poté, co vyšlo najevo, že znalecký posudek o ceně nemovitosti je padělaný. Tvzení, že obviněný dobrovolně upustil od dokonání trestného činu, označil obvodní soud za vyvrácené, neboť bylo prokázáno, že k uzavření úvěrových smluv nedošlo proto, že banka sama zjistila „podvodné jednání“. Jak konstatoval odvolací soud v odůvodnění svého rozsudku, ve všech případech pokusů vylákat úvěry bylo jednoznačně svědecky prokázáno, že banky svými kontrolními mechanismy odhalily podvodné jednání obviněného a příslušné smlouvy s ním neuzavřely.

Také podle názoru Nejvyššího soudu v případě jednání popsaného pod bodem I./1. rozsudku soudu prvního stupně není pochyb o tom, že žádost obviněného P. S. byla „stornována“ až za situace, kdy banka odhalila podvod a obviněný se to dozvěděl. V této souvislosti je možné poukázat na výpověď samotného obviněného v hlavním líčení konaném dne 14. 9. 2005, ve které uvedl, že krátkou textovou zprávou (SMS) o ukončení jednání zaslal zaměstnanci banky – svědkovi J. P. na základě předchozí krátké textové zprávy (SMS), kterou mu tento sděloval informaci o existenci nedostatku ve znaleckém posudku a o tom, že žádá jeho doplnění. Je třeba si uvědomit, že znalecké ocenění nemovitosti bylo padělkem a obviněný si toho byl vědom. Popsané sdělení o nedostatcích tedy jednoznačně vypovídá o tom, že k odstoupení obviněného od žádosti o hypoteční úvěr na základě nepravdivých údajů došlo až poté, co byl vyrozuměn o krocích banky směřujících k odstranění nesrovnalostí v jím předložených podkladech, o nichž věděl, že jsou zfalšované. Jeho projev vůle nepokračovat v jednání, jež by naplnilo znaky dokonání trestného činu úvěrového podvodu, tudíž postrádal atribut dobrovolnosti, jak byl vyložen výše. Předpokladem neexistence dobrovolného

upuštění od pokusu trestného činu úvěrového podvodu není jen výslovný projev poškozeného, kterým by dal pachateli najevo odhalení jeho podvodného jednání, jak se obviněný domnívá ve svém dovolání. K vyloučení dobrovolnosti upuštění od pokusu tohoto trestného činu totiž postačí, jestliže poškozený upozorní pachatele na své pochybnosti o správnosti jemu předložených údajů v žádosti o poskytnutí úvěru, jejichž nepravdivost je zahrnuta vědomím pachatele. Posouzení skutku popsání ve výroku soudu prvního stupně pod bodem I. jako pokračujícího pokusu trestného činu úvěrového podvodu podle § 8 odst. 1 a § 250b odst. 1, odst. 4 písm. b) tr. zák. je tedy na místě a současně je vyloučena aplikace ustanovení o účinné lítosti podle § 8 odst. 3 písm. a) tr. zák., jak se jí obviněný dovolával. V další části odůvodnění se Nejvyšší soud vypořádal s dovolacími námitkami obviněného P. S. vytýkajícími nesprávné hodnocení stupně nebezpečnosti činu pro společnost a uzavřel, že počínání obviněného nebylo pouze běžným způsobem naplnění znaků skutkových podstat uvedených trestných činů, jaké předpokládal zákonodárce, ale společenská nebezpečnost jednání byla zejména díky jeho systematickosti a lstivosti, jakož i díky osobě pachatele podstatně zvýšena a plně odůvodňuje uplatnění trestních následků uvedených ve zvýšených trestních sazbách kvalifikovaných skutkových podstat daných trestných činů. Soudy tak při hodnocení materiální stránky trestné činnosti nepochybily a je-jich právní posouzení netrpí vadou uvedenou v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Napadené rozhodnutí nespočívá na nesprávném hmotně právním posouzení a námitkám dovolatele nebylo možno přisvědčit, Nejvyšší soud proto odmítl dovolání obviněného P. S. jako zjevně neopodstatněné podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř.